

Αθήνα, 22.12.2017

Αριθ. Πρωτ.: 4413/138551

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΚΑΙ
ΠΑΡΑΣΙΤΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ**

Ταχ. Δ/ση: Βερανζέρου 46, Αθήνα
Ταχ. Κωδ.: 10438
Πληροφορίες: Μ. Καντερέ, Σ-Ε. Αντωνίου
Τηλέφωνο: 2105271604, 2102125737
Fax: 210-2125719
e-mail: chdile@minagric.gr
seantoniou@minagric.gr

Προς

Πίνακα Αποδεκτών

Θέμα: «Επαγρύπνηση για την Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων, ΑΠΧ»

Σχετ.: 1260/50175/ 25-04-2017 έγγραφο της Δ/σης Υγείας των Ζώων

Παρακολουθώντας την εξέλιξη της επιζωοτίας της Αφρικανικής Πανώλης των Χοίρων στην Πολωνία, την Τσεχία, τη Λιθουανία και την Ιταλία (Σαρδηνία), θα θέλαμε να παρακαλέσουμε για την αύξηση της επαγρύπνησης των Κτηνιατρικών Αρχών και όλων των εμπλεκόμενων φορέων (κτηνοτρόφοι, κυνηγοί, θηροφύλακες, κτηνοτροφικοί και κυνηγετικοί σύλλογοι, ορειβατικοί σύλλογοι, δασοφύλακες και Δασικές Υπηρεσίες), ώστε να διασφαλιστεί η αποτροπή εισόδου του νοσήματος στο ελληνικό έδαφος.

Εικόνα 1: Χάρτης με την απεικόνιση των εστιών από 01/01/2017 έως 22/12/2017.

Η επιζωοτία, που ξεκίνησε από τη Νότια Ρωσία το 2013, εξαπλώθηκε σε πληθυσμούς άγριων χοίρων στη Λιθουανία, την Πολωνία, τη Λετονία, την Εσθονία και την Τσεχία. Επίσης, ενδημεί στην Υποσαχάρια Αφρική και στη Σαρδηνία. Δε μεταδίδεται στον άνθρωπο και δεν αποτελεί κίνδυνο για τη Δημόσια Υγεία. Αποτελεί, όμως, απειλή για τους χοίρους και τη χοιροτροφία. Πρόκειται για νόσημα υποχρεωτικής δήλωσης. Σε περίπτωση επιβεβαίωσης του νοσήματος, τα μέτρα και οι ενέργειες των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών καθορίζονται από τις ακόλουθες διατάξεις: Π.Δ. 37/2005, Π.Δ. 138/1995, Απόφαση 260918/14-01-2009, Απόφαση 2003/432. Η σχετική νομοθεσία και η ενημέρωση σχετικά με το νόσημα (έγγραφο 1260/50175 / 25-04-2016) βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υπ.Α.Α.Τ. (<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/animal-production/pigs/1126-asthenxoiiron>) ή ακολουθώντας τη διαδρομή: www.minagric.gr: «Αγρότης Επιχειρηματίας-Κτηνοτροφία- Χοίροι-Ασθένειες».

Βασικό κίνδυνο για την είσοδο και την εξάπλωση του νοσήματος στη Χώρα μας αποτελούν:

- α) **οι αγριόχοιροι που μετακινούνται διασυνοριακά** και διατρέχουν αυξημένη πιθανότητα να έρθουν σε επαφή με πληθυσμούς αγριόχοιρων από χώρες όπου ενδημεί το νόσημα
- β) **η σίτιση των χοίρων με υπολείμματα τροφίμων, ζωικών υποπροϊόντων και ζωοτροφών που περιέχουν τον ιό.**

Επισημαίνεται ότι η συστηματική χοιροτροφία, με την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται όλα τα μέτρα βιοπροφύλαξης, δε διατρέχει υψηλό κίνδυνο. Ο κίνδυνος είναι αυξημένος στις **ημιεκτατικού ή εκτατικού** τύπου εκμεταλλεύσεις και στους **οικόσιτους** χοίρους. Παρ' όλα αυτά, η συστηματική χοιροτροφία θα πληγεί άμεσα λόγω της επιβολής αυστηρών μέτρων στο εμπόριο ζώντων ζώων και προϊόντων ζωικής προέλευσης σε περίπτωση που επιβεβαιωθεί το νόσημα στην περιοχή τους. Τα μέτρα περιγράφονται αναλυτικά στο Σχέδιο Αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης για την Αφρικανική Πανώλη (Απόφαση 260918/ 14.01.2009) και στο ΠΔ 37/2005. Συνεπώς, σε τοπικό επίπεδο θα πρέπει να υπάρχει συνεργασία και συντονισμός των ενεργειών για την εφαρμογή όλων των απαραίτητων προληπτικών μέτρων, ώστε να αποφευχθεί η είσοδος του νοσήματος στη χώρα μας.

Αιτιολογία και Μετάδοση του νοσήματος

Η Αφρικανική Πανώλη των Χοίρων αποτελεί ιογενές, αιμορραγικό, εμπύρετο σύνδρομο των άγριων (*Sus scrofa scrofa*) και των κατοικίδιων χοίρων (*Sus domestica*) όλων των ηλικιών. Χαρακτηρίζεται από υψηλή θνησιμότητα και αιμορραγίες στο δέρμα, τους βλεννογόνους και τα εσωτερικά όργανα (βλέπε έγγραφο 1260/50175 / 25-04-2016).

Οι μαλακοί κρότωνες του γένους *Ornithodoros* spp. αποτελούν τόσο δεξαμενή, όσο και μηχανικούς μεταφορείς του ιού. Άλλα έντομα, όπως κουνούπια και μύγες, μπορούν να παίξουν ρόλο στη μετάδοση του ιού. Η άμεση μετάδοση και η διασπορά γίνεται με τη στενή επαφή υγιών με ασθενή ζώα, μέσω των εκκρίσεων. Μεταδίδεται επίσης, με την κατανάλωση προϊόντων και υποπροϊόντων κρέατος από μολυσμένα ζώα χωρίς προηγούμενη θερμική επεξεργασία. Τέλος, μεταδίδεται με μηχανικά μέσα (ρουχισμός, οχήματα, εξοπλισμός) καθώς και μέσω κανιβαλισμού νεκρών μολυσμένων χοίρων. Οι χοίροι διασπείρουν μεγάλες ποσότητες του ιού κατά τη διάρκεια της νόσου, αλλά και 24 ώρες πριν εκδηλωθούν τα κλινικά συμπτώματα.

Μέτρα πρόληψης για τους κατόχους κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και τους ιδιοκτήτες χοίρων

Οι Κτηνιατρικές Αρχές να ενημερώσουν τους κατόχους χοιροτροφικών εκμεταλλεύσεων, τους εμπλεκόμενους στο εμπόριο και στη διακίνηση ζώων (υπεύθυνους σφαγείων, εμπόρους), και όσους διατηρούν οικόσιτους χοίρους, ώστε να αποτρέψουν κάθε επαφή με τον παθογόνο παράγοντα. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δείξουν οι κάτοχοι εκμεταλλεύσεων **ημιεκτατικού ή εκτατικού τύπου ή οικόσιτων χοίρων**, λόγω της αυξημένης πιθανότητας επαφής με ζώα της άγριας πανίδας. Είναι κρίσιμο να αποτραπεί η είσοδος αγριόχοιρων στις εκμεταλλεύσεις όλων των τύπων και η επαφή τους με εκτρεφόμενα χοιρινά. Μεγάλη προσοχή θα πρέπει να δοθεί και στη διατροφή των χοιρινών. Δε θα πρέπει να χορηγείται ωμό κρέας και υποπροϊόντα χοιρινών και ιδιαίτερα θηραμάτων αγριόχοιρων ως ζωοτροφή σε εκτρεφόμενα ή κατοικίδια ζώα οποιουδήποτε είδους (χοίρους, σκύλους, γάτες κ. λ. π.).

Πιο συγκεκριμένα, η ενημέρωση να εστιάσει στα ακόλουθα σημεία:

- Οι αγριόχοιροι δεν πρέπει να έρχονται σε άμεση επαφή με τους εκτρεφόμενους χοίρους.
- Τα άγρια χοιρίδια να μη μεταφέρονται από τις δασικές εκτάσεις στις εκμεταλλεύσεις, ώστε να γίνουν εκτρεφόμενα.
- Τα θηράματα αγριόχοιρων να μην εισέρχονται στην εκμετάλλευση.
- Το ωμό κρέας, τα ζωικά υποπροϊόντα των σφαγείων και τα οικιακά απορρίμματα να μη χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφή για χοίρους ή άλλα είδη ζώων.
- Αυστηρή τήρηση των μέτρων βιοπροφύλαξης.

Προτεινόμενα μέτρα βιοπροφύλαξης στις εκτροφές:

- 1) Έλεγχος μετακινήσεων ζώων στις εκμεταλλεύσεις:
 - Αυστηρός έλεγχος της εισόδου/εξόδου των ζώων στις εκμεταλλεύσεις.
 - Ύπαρξη κατάλληλης περιφράξης που να εμποδίζει την είσοδο αδέσποτων ή άγριων ζώων και την έξοδο των ζώων της εκμετάλλευσης.
 - Ύπαρξη χώρου απομόνωσης για τα νεοεισρχθέντα ζώα.
 - Προμήθεια και διακίνηση των ζώων σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες.
- 2) Κατάλληλη ένδυση του προσωπικού και των επισκεπτών:
 - Χρήση καθαρών ρούχων κατά την είσοδο που να μην έχουν χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη εκμετάλλευση.
 - Χρήση ολόσωμων προστατευτικών φορμών πάνω από τα ρούχα και καθαρών ελαστικών μποτών με επιπλέον προστατευτικά καλύμματα.
 - Ένδυση των επισκεπτών με ολόσωμο προστατευτικό ρουχισμό μιας χρήσης.
 - Παροχή ρουχισμού και υποδημάτων από την εκμετάλλευση.
- 3) Τήρηση των κανόνων ατομικής υγιεινής από το προσωπικό.
- 4) Περιορισμός των επισκεπτών στο ελάχιστο δυνατό.
- 5) Αποφυγή χρήσης δανεισμένου ή μεταχειρισμένου εξοπλισμού.
- 6) Καθαρισμός και απολύμανση της εκτροφής και των οχημάτων:

- Καθαριότητα του προαύλιου χώρου.
- Ύπαρξη και χρήση απολυμαντικής τάφρου.
- Καθαρισμός και απολύμανση οχημάτων μεταφοράς ζώων πριν και μετά τη χρήση.
- Τακτικός καθαρισμός και απολύμανση των εγκαταστάσεων.
- Τακτικός καθαρισμός και απολύμανση των σκευών και των εργαλείων.
- Σωστή επιλογή απολυμαντικών και τήρηση της σωστής διαδικασίας απολύμανσης.
- Απομάκρυνση σκουπιδιών, κοπριάς και λοιπών αντικειμένων.
- Σωστή συλλογή και επεξεργασία των αποβλήτων.
- Αποφυγή σχηματισμού στάσιμων νερών που προσελκύουν έντομα.

7) Αντιμετώπιση τρωκτικών, εντόμων και παρασίτων.

- Συχνή χρήση εντομοκτόνων και εξωπαρασιτοκτόνων σκευασμάτων για την καταπολέμηση των εντόμων.
- Τοποθέτηση σιτών στα παράθυρα.
- Τακτική χρήση εξωπαρασιτοκτόνων σκευασμάτων στα ζώα.
- Προστασία του χώρου αποθήκευσης των ζωοτροφών.

Μέτρα πρόληψης για τους κυνηγούς

Οι Κτηνιατρικές Αρχές πρέπει να επιστήσουν την προσοχή των κυνηγών και των κυνηγητικών συλλόγων στη σωστή διαχείριση των θηραμάτων αγριόχοιρων, μετά το πέρας του κυνηγιού. Ακόμη πιο προσεκτικοί οφείλουν να είναι οι κτηνοτρόφοι που ασχολούνται ταυτόχρονα με το κυνήγι. Πιο συγκεκριμένα:

- Να μεριμνούν για την προσεκτική διαχείριση των θηραμάτων, ώστε να αποφευχθεί οποιοσδήποτε κίνδυνος μετάδοσης του ιού (απόρριψη σπλάχνων και τεμαχίων κρέατος, δέρμα).
- Να φυλάσσεται το θήραμα σε ξεχωριστό αποθηκευτικό χώρο, όπου δεν έχουν πρόσβαση οικόσιτα ζώα και δε φυλάσσονται ζωοτροφές ή σκεύη.
- Να μη χορηγούνται εντόσθια ή ωμό κρέας προερχόμενα από το θήραμα ως ζωοτροφή για οικόσιτα ζώα οποιοδήποτε είδους.
- Να αποφεύγεται η άμεση επαφή εκτρεφόμενων ή οικόσιτων ζώων (χοίροι, σκύλοι, γάτες) με το θήραμα.
- Οι κυνηγοί που δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί και να λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα (διαχείριση θηραμάτων και υποπροϊόντων αυτών, καθαρισμός και απολύμανση οχημάτων και εξοπλισμού) για την αποφυγή εισόδου του νοσήματος.

Μέτρα διαχείρισης απορριμμάτων σε αεροδρόμια και λιμένες

Σημαντική είναι και η άμεση ενημέρωση των Φορέων Διαχείρισης των αεροδρομίων και των λιμένων για την ορθή διαχείριση των απορριμμάτων που περιλαμβάνουν υπολείμματα τροφίμων αεροσκαφών ή πλοίων από χώρες όπου έχει εκδηλωθεί το νόσημα (Πολωνία, Λιθουανία, Λετονία, Εσθονία, Τσεχία, Ρουμανία, Ουκρανία,

Ιταλία). Υπενθυμίζεται ότι το νόσημα εισήχθη στην Πορτογαλία το 1957 μετά από σίτιση εκτρεφόμενων χοίρων με μολυσμένα απορρίμματα αεροσκαφών προερχόμενων από χώρες, όπου το νόσημα ενδημούσε. Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση **δεν πρέπει να δίνονται ως ζωοτροφή τα υπολείμματα των απορριμμάτων των αεροδρομίων και λιμένων σε χοίρους ή άλλα είδη οικόσιτων ζώων.**

Παθητική Επιτήρηση στους πληθυσμούς των αγριόχοιρων

Σκόπιμο είναι να αυξηθεί η παθητική επιτήρηση στους πληθυσμούς αγριόχοιρων έτσι ώστε να εντοπιστεί άμεσα το νόσημα. Οι Κτηνιατρικές Αρχές να ενημερώσουν σχετικά με το νόσημα τους φορείς και τις ομάδες που δραστηριοποιούνται στην περιοχή αρμοδιότητάς τους με συχνή παρουσία στην ύπαιθρο, στα ορεινά μονοπάτια και τα δάση, όπως: **κυνηγετικοί σύλλογοι, θηροφύλακες, δασικές υπηρεσίες, ορειβατικοί σύλλογοι, Φορείς Διαχείρισης βιοτόπων, όμιλοι πεζοπορίας και σύλλογοι κτηνοτρόφων.** Η ενημέρωση να εστιάζει στην αύξηση της επαγρύπνησής τους για το ενδεχόμενο αυξημένης θνησιμότητας στους πληθυσμούς των αγριόχοιρων, την ανεύρεση νεκρών ζώων σε αριθμό πέραν του φυσιολογικού, καθώς και ζώων με κλινικά συμπτώματα και αλλαγή στη συμπεριφορά.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

Η προϊσταμένη της Δ/νσης Υγείας των Ζώων

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΨΗΦΙΑΚΑ ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
Δ/ΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΤΟΥ ΥΠΑΑΤ
ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ ΚΟΤΣΩΝΑ

Χρ. Δηλέ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Προς

- 1) Περιφέρειες Χώρας Γενικές Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Δ/νσεις Κτηνιατρικής (Έδρες τους)
- 2) Περιφερειακές Ενότητες Χώρας Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τμήματα Κτηνιατρικής (Έδρες τους)
- 3) Πανελλήνια Κυνηγητική Συνομοσπονδία
- 4) Χοιροτροφικές Οργανώσεις
- 5) Τμήμα Διαχείρισης Άγριας Ζωής και Θήρας, Δ/νση Διαχείρισης Δασών, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Κοινοποίηση

- 1) Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδη Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων
- 2) Γενική Δ/νση Κτηνιατρικής